

Maankuivatuksen ajankohtaiset asiat

Salaojituksen neuvottelupäivät 16.2.2023 Seinäjoki

Anne-Mari Rytönen, Lauri Ahopelto

Maa- ja metsätalousministeriö/Luonnonvaraosasto

PUHDASTA VETTÄ, TURVALLISUUTTA JA HYVINVOINTIA

Vesitalousstrategia 2030

1. Vesien käytön, hyvän tilan ja luonnon monimuotoisuuden tavoitteet sovitetaan yhteen valuma- ja vesistöalueilla.
2. Yhteiskunta sopeutuu muuttuviin ilmasto- ja vesioloihin, ja vesitalouden keinoin edistetään ilmastonmuutoksen hillintää.
3. Vesitalouspalvelut luovat hyvinvointia ja monipuolista taloudellista toimintaa.
4. Suomi edistää kestäväää ja vesiturvallista maailmaa.

Ilmastotyö maa- ja metsätalousministeriössä

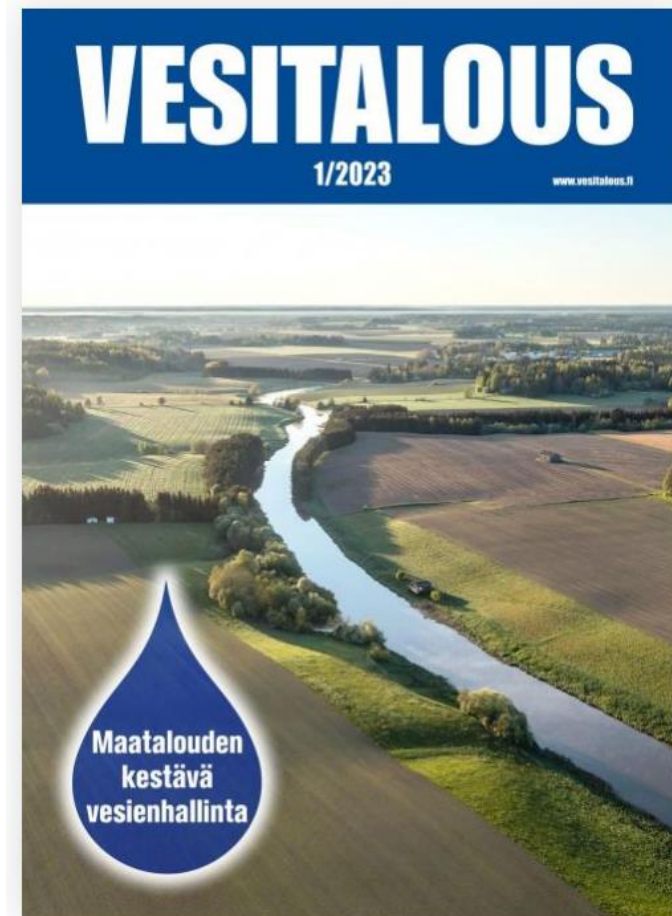

- MMM vastaa kansallisella tasolla sopeutumistyön koordinoinnista.
- [Suomen kansallinen ilmastonmuutokseen sopeutumissuunnitelma 2030 \(KISS2030\) 12/2022](#)
 - Vuoteen 2030 asti keskeiset tavoitteet ja toimet, joilla varaudutaan ja sopeudutaan muuttuvan ilmaston vaikutuksiin.
 - Tavoitteita ja toimia mm. vesihuollon varautumiseen, valuma-alueen suunnitteluun ja kuivuusriskien hallintaan.
- [Maankäyttösektorin ilmastosuunnitelma \(MISU\) 7/2022](#)
 - Osa Suomen hiilineutraalius-tavoitetta.
 - Maankäyttösektorilla tarkoitetaan maatalousmaan, metsätalouden ja muun maankäytön muodostamaa kokonaisuutta.
 - Keinot maankäyttösektorin ilmastopäästöjen vähentämiseksi & hiilinieluja ja –varastojen vahvistamiseksi (maankäytön muutoksiin, maatalousmaiden hiilidioksidipäästöihin, metsiin ja pitkäikäisiin puutuotteisiin kohdentuvat toimenpiteet)
- ELY-keskuksissa aloittelee toimintaansa valtakunnallinen ilmastoyksikkö
 - Ilmastomuutokseen sopeutuminen sekä maankäyttösektorin ilmastotoimien edistäminen ja tukeminen (esim. neuvonta, koordinointi, suunnittelu). Liittyy kansallisiin ilmastolain mukaisiin tehtäviin.

Vesienhallinta muuttuvassa ilmastossa

- Sää- ja vesiolosuhteissa tapahtuvat muutokset tulevat vaikuttamaan olennaisesti maa- ja metsätalouden vesitalouteen.
- Kuivatusjärjestelmät ovat avainasemassa ilmastonmuutokseen sopeutumisessa, ja vesienhallinnan suunnittelussa on välttämätöntä ottaa huomioon ilmastonmuutoksen vaikutukset.
- Kuivatuksen on oltava riittävän tehokasta lisääntyviä sademääriä ja valuntoja ajatellen.
- Vesitalouden säädön ja maan kasvukunnon parantamisen avulla tulee pystyä jatkossa varautumaan sää- ja vesiolojen vaihteluun sekä kuivuusjaksoihin esimerkiksi veden pidättämisen ja kastelumahdollisuuksien lisäämisen kautta
- ***Peltojen vesienhallinnan näkökulmasta toimenpiteissä nousevat esiin valuma-alue-tarkastelu, luontopohjaiset ratkaisut, kuivuusriskeihin varautuminen.***

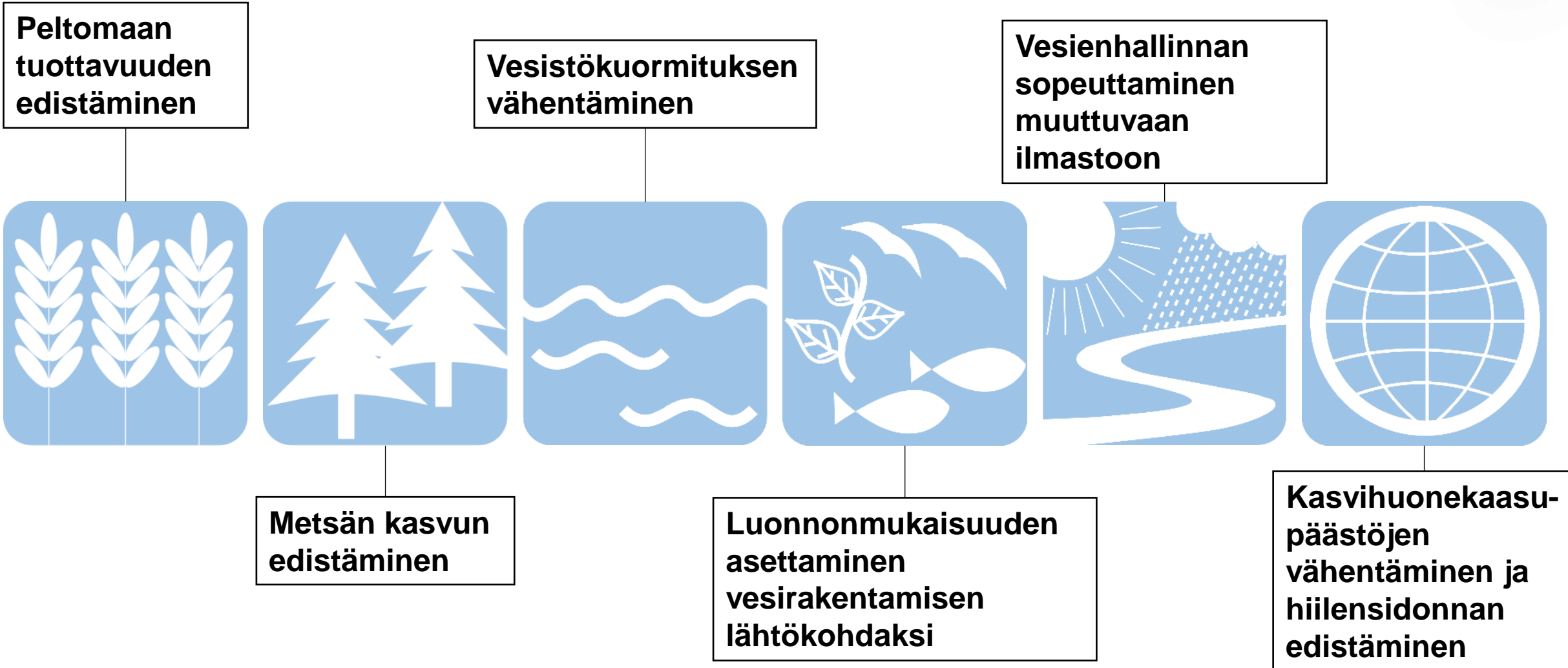
HALLITUSOHJELMAN VESIENHALLINNAN TOIMENPIDEKOKONAISUUS

<https://mmm.fi/hanke2?tunnus=MMM067:00/2020>

- Tavoitteena vastata hallitusohjelman kirjauksiin
 - *”Edistetään tulvasuojelua ja peltojen vesienhallintaa”*,
 - *”Jatketaan vesiensuojelun tehostamisohjelmaa ja ravinteiden kierrätyksen kärkihanketta”*
 - *”Vesitoimenpiteitä kohdennetaan lisäämällä viljelijöiden välistä yhteistyötä vesistöratkaisuihin”*
- Hankeryhmä (→ 30.6.2023), MMM, YM, ELY-keskukset
- Kokeilu-, kehittämis- ja tutkimushankkeiden avustukset
- Lisäpanostusta maa- ja metsätalouden kuormituksen seurantaan & tulvasuojeluhankkeiden perusparannuksiin.
- Lisää henkilöresursseja ELY-keskuksille
- Peruskuivatustuen uudistuminen

Vuoteen 2035 mennessä maa- ja metsätalouden vesienhallintaa toteutetaan kokonaiskestävästi huomioiden tuotantoedellytykset, vesien tila, ilmasto ja luonnon monimuotoisuus

Avustukset maa- ja metsätalouden kestävään vesienhallintaan

- Tavoitteena parantaa vesien tilaa edistämällä maa- ja metsätalouden monitavoitteista vesienhallintaa.
- Erityisteemoja:
 - Valuma-alueen vesitalouden suunnittelu, toteutus ja yhteistyö.
 - Luonnonmukaiset ratkaisut.
- Vuosina 2020-2022 käynnistynyt 32 hanketta, avustusta jaettu 5,2 milj. €
- Syksyn 2022 hakukierroksen hankkeet käynnistyvät kevään aikana.
- <https://www.ely-keskus.fi/maa-ja-metsatalouden-vesienhallinnan-edistamisen-avustushaku>

Valuma-aluelähtöisen vesienhallinnan kehittäminen pilottien kautta

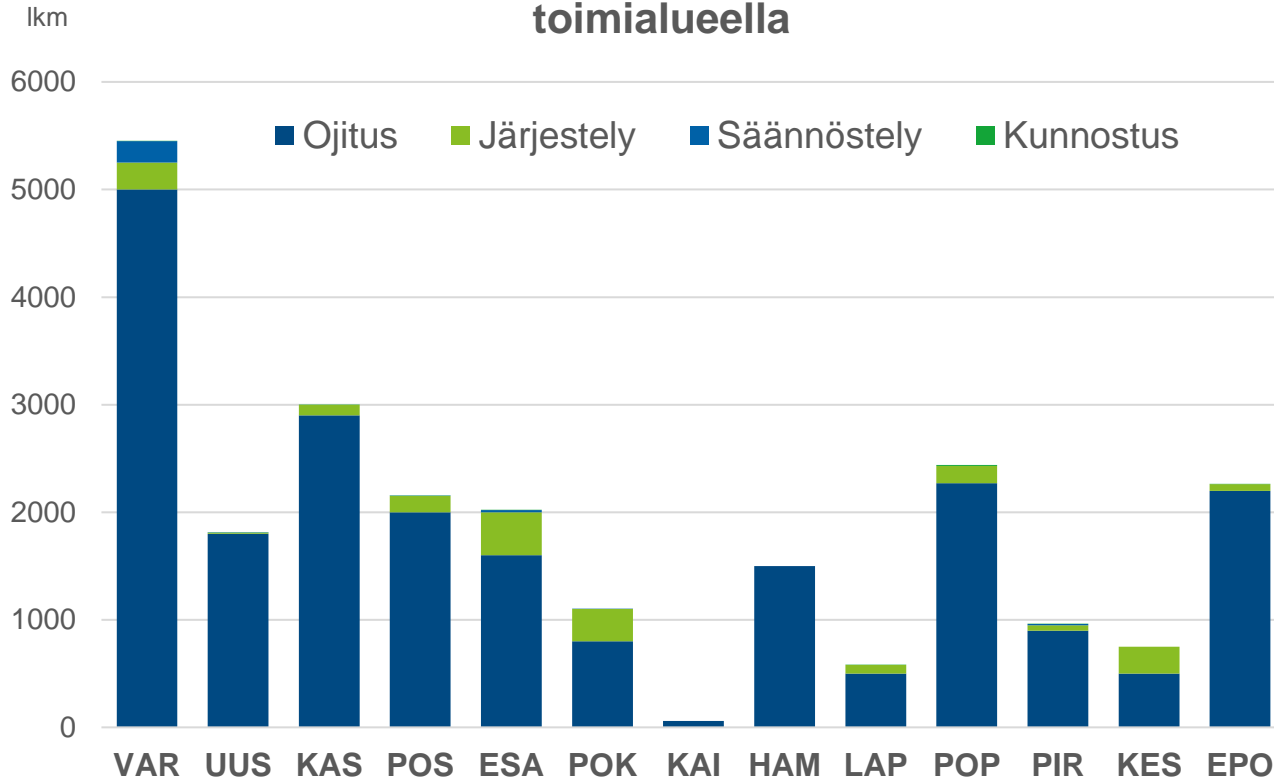
- **Vesiensuojelun tehostamisohjelma rahoittaa neljää pilottihanketta vesiensuojelulle tärkeissä maa- ja metsätalouskohteissa vuosina 2023–2024. Piloteissa suunnitellaan ja toteutetaan vesiensuojelu ja -hallintatoimia vesistöä ympäröivällä valuma-alueella.**
1. Aurajoen vesistön Paattistenjoki Varsinais-Suomessa
 2. Espoon Pitkäjärven valuma-alue Uudellamaalla
 3. Kyyveden valuma-alue Etelä-Savossa
 4. Kovesjoen vesistöalue Pirkanmaalla

YM ja MMM tiedote 7.2.2023
[Pilottihankkeilla etsitään ratkaisuja maa- ja metsätalouden ravinnekuormituksen vesistöpäästöihin ja vesimäärien hallintaan](#)

Vesioikeudellisten yhteisöjen nykytilaa selvitetiin viranomaiskyselyllä 2021

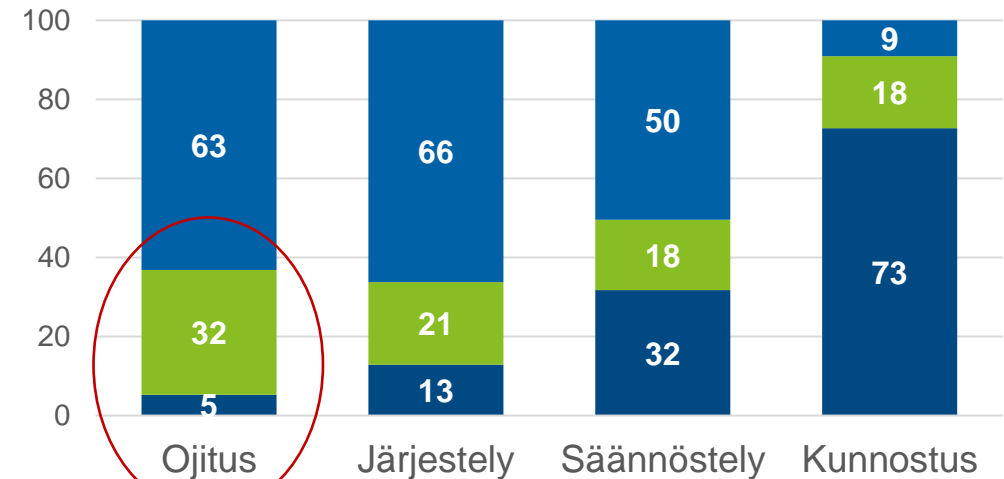
Arvio yhteisöjen määrästä ELY-keskuksen toimialueella

Viim. 2 v kanssa tekemisissä (lkm)	VAR	UUS	KAS	POS	ESA	POK	KAI	HAM	LAP	POP	PIR	KES	EPO
	91	28	57	27	16	103	0	40	4	65	28	22	76

	Yhteensä (lkm)
Ojitus	22 030
Järjestely	1 810
Säännöstely	235
Kunnostus	19

Arvio yhteisöjen aktiivisuudesta, %

- Passiiviset (ei aktivointitarvetta)
- Passiiviset (tulisi aktivoida)
- Aktiiviset

Ojitusyhteisöjen toimintaa koskevia kehitystarpeita

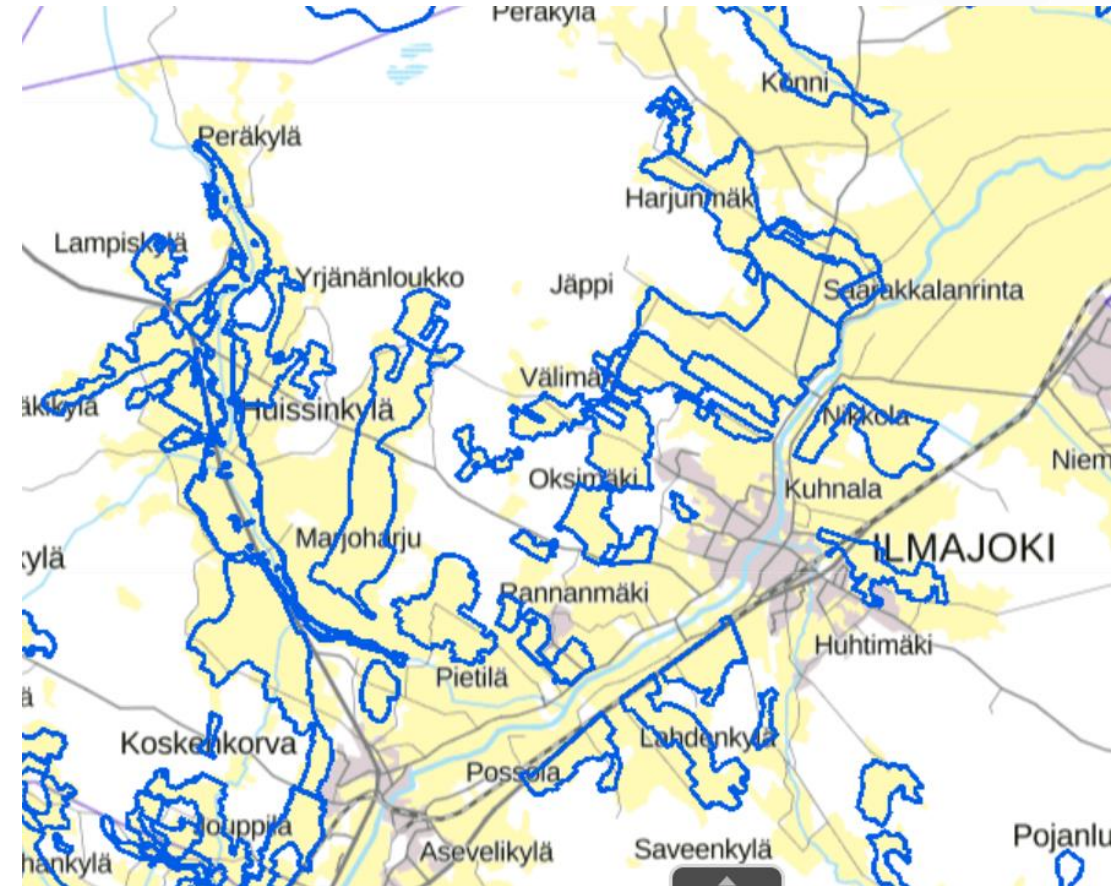

- Epäselvyys yhteisön olemassaolosta ja velvoitteista, osakkaat eivät tiedossa eikä tietoisia osakkuudestaan.
- Vastuuhenkilöiden ikääntyminen, toimihenkilöiden saaminen ongelmallista suuren vastuun ja osaamattomuuden vuoksi.
- Kunnossapitovelvoitteen tai peruskorjauksen toteutus ja rahoitus on epäselvä.
- Asemakaava-alueilla on suuri määrä yhteisöjä, vaikka hankkeen alkuperäinen käyttötarkoitus on muuttunut.
- Uinuvien yhteisöjen lakkauttaminen on tarpeen velvoitteiden siirtämiseksi, mutta työlästä ja vaatii viranomaisresursseja.
 - Kehittämisehdotuksena yhteisön lakkautusprosessin keventäminen kaavan laadinnan yhteydessä tai mikäli yhteisö ei ole hoitanut velvoitteitaan → vaatisi muutoksen vesilakiin.

Ojitusyhteisöt-karttapalvelu lisää tietämystä yhteisöistä

- Peruskuivatushankkeet toteutettu pääasiassa 1940-70-luvuilla.
- Ojitusyhteisöt velvoittavat edelleen hyötyalueiden kiinteistöjä ylläpitämään ja kunnostamaan hallinnoimiaan oja.
- ELY-keskuksissa on käynnissä vanhojen ojitusohjelmien digitointityö, jonka perusteella tietoja päivitetään. Tähän mennessä digitoitu yli 9 000 yhteisöä.
- Digitoitujen yhteisöjen tiedot löytyvät [Ojitusyhteisöt-karttapalvelusta](#).
- Karttapalvelun avulla voidaan löytää tietoa mahdollisesta aiemmasta yhteisöstä alueelta, johon kunnostusta suunnitellaan.
- Palvelusta löytyvän ojitusyhteisön nimen sekä hankkeen toimitusnumeron perusteella voi pyytää kyseisen hankkeen asiakirjoja alueellisesta ELY-keskuksesta.

Mitä seuraavaksi?

- Peruskuivatustuen uudistumiseen liittyvä neuvonta, ohjeet ja oppaat
- Ilmastokestävyys vahvasti mukana vesitaloustehtävien ohjauksessa.
- Valuma-aluelähtöistä vesienhallintaa kehitetään yhteistyössä YM ja sidosryhmien kanssa.

Lauri Ahopelto

Neuvotteleva virkamies

Maa- ja metsätalousministeriö |

Luonnonvaraosasto

p. 0295 162 094

Lauri.ahopelto@gov.fi

Anne-Mari Rytönen

Vesitalousasiantuntija

Maa- ja metsätalousministeriö |

Luonnonvaraosasto

p. 0295 162 103

anne-mari.rytkonen@gov.fi